

Nimfea

Nimfea Természetvédelmi Egyesület

kiemelten közhasznú társadalmi szervezet

Postacím: 5420 Túrkeve, Postafiók: 33.

Központ: Túrkeve, Ecsegi u. 22.

Telefon & fax: +36 56/361-505

Drótposta: info@nimfea.hu

Csongrád Megyei Főügyészség

Szeged

Széchenyi tér 4.

6720

Tárgy: Törvényességi kérelem

Sürgős ügyészségi intézkedést igénylő ügy

Tisztelt Főügyészség!

Egyesületünk Derekegyháza térségében 0446/1. hrsz. ingatlanon Natura 2000-es védett élőhelyek monitoringtevékenysége kapcsán 2006 őszén tapasztalta, hogy egy műszaki beruházás előkészületei a kerítésépítéssel megkezdődtek. Mint tudomásunkra jutott, itt a Dalerd Zrt. vaddisznóskert kivitelezését kezdte meg a vadászati törvényben foglaltak alapján. Az ügybe egyesületünk az első fokon eljáró FVM Csongrád megyei hivatalában ügyfél jogállásának rögzítését kérte (1. és 2. sz. melléklet), amit meg is kapott a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően a hivatal 8266-14/2006 sz. határozatával.

Az eljárási ügyben, mint arról értesítést kaptunk, a kivitelező megkapta az engedélyező határozatot ez év februárjának első felében. Emiatt levélben kerestük meg a FVM Csongrád megyei hivatal jogutódját (3. melléklet), a Csongrád Megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatalt, aki tájékoztatta egyesületünket, hogy az ügyfél jogállásunkat megállapító határozattal szemben a Dalerd Zrt. fellebbezéssel élt, emiatt jogerősen nem lettünk az ügyben ügyfelek, így nem kaptunk az engedélyező határozatból (4. sz. melléklet). Telefonos érdeklődésünkre [REDACTED] 2007. február 20-án arról tájékoztatott bennünket, hogy a Dalerd Zrt. fellebbezését másodfokra továbbították, de már nincs jelentősége, mert közben a vaddisznóskert létrehozásával kapcsolatos engedélyező határozat jogerőre is emelkedett.

Ez az eljárás nem csupán az ügyféljogainkat, hanem az eljárási jogot, és komoly környezet- és természetvédelmi szempontokat (jogszabályokat) is sért, és ezekkel a jogszabálysértésekkel hozzájárulhat ahhoz, hogy a kivitelező a Btk. 280. 281. szakaszában megnevezett bűncselekményt kövesse el. Emiatt ezúton kérjük tisztelettel a Főügyészség haladéktalan közbenjárását, hogy a Ket. 118. szakaszának (1) bekezdése alapján **óvással éljen, a határozat végrehajtásának a felfüggesztésének elrendelését kérve**, és miután a kivitelezési munka illetően való megvalósítása során véleményünk szerint a fent említett bűncselekmény

bekövetkezik, emiatt a többször módosított 1972. évi V. törvény 2. szakasza (módosítva: 1997. évi LXX. törv.) alapján ezúton KÉRJÜK FŐÜGYÉSZSÉGÜKET, hogy a 3. szakasz d.) pontja alapján (Megállapította: 2004. évi XXIX. törv. 2. § (1).) a bűnözés megelőzésében járjon közre, és éljen a „felszólalás és figyelmeztetés” eszközével, és a 16. § 1.) bekezdése alapján figyelmeztetést is nyújtson.

Véleményünk szerint az ügyféli jog kérdésében csak akkor kell menet közben határozatot hozni, ha megtagadják és persze csak akkor van ellene külön jogorvoslatnak helye. Elfogadott ügyféli jogot sem a szóban forgó ügyfél sem más külön nem sérelmezhet, csak az ügydöntő határozat ellen beadott jogorvoslatban. Ennek megfelelően véleményünk szerint törvénytörő volt külön határozatot hozni a megadásról, törvénytörő volt befogadni a külön jogorvoslatot és mondjuk, ha már ezt a két törvénytörést adottnak vesszük, az is törvénytörő volt, hogy nem függesztették fel az eljárást. Mindezek mellett ügyféli jogainkat korlátozva törvénytörő módon nem adtak lehetőséget (zártak ki a jogorvoslati lehetőségből), hogy bemutassuk, milyen szakmai érvek alapján nem lehet (még) engedélyező határozatot hozni. A Dalerd Zrt. tehát jelenleg egy törvénytörő eljárásban szerzett törvénytörő határozat végrehajtására készül, ami előreláthatólag bűncselekmény elkövetését fogja eredményezni.

INDOKLÁS

I.) Ügyfél jog, eljárás jog

1. sz. eljárási hiba - ügyfél jog

Az első hiba vélhetően szemléletbeli probléma a magyar államigazgatási szerveknél. Ez a környezet- és természetvédelmi szervezetek ügyfélként való kezelése.

Egyesületünk az említett eljárásban a hatályban lévő jogszabályi rendelkezések értelmében ügyfél jogokat gyakorolhat. (Ld. 1., illetve inkább 2. sz. melléklet jogi hivatkozásai.) Ezeket az ügyfél jogokat a jogérvényesítésben kevésbé jártas szervezetek esetében a hatóságok könnyedén megtagadják úgy, hogy a megtagadással kapcsolatban jogorvoslati lehetőséget sem biztosítanak. (Ld. az első fokú hatóság 1. sz. mellékletet képező levelünkre írt válasza - csatolva 5. sz. mellékletként - amire a 2. sz. mellékletet képező levelünket írtuk, amire azonnal meg is született az ügyfél jogállásunkat elismerő alakszerű határozat, amit 6. sz. mellékletként csatolunk).

A zöld szervezeteket megillető (2. sz. mellékletben részletesen bemutatott) ügyfél jogok gyakori korlátozásával szemben már a hatóság pozitív hozzáállásának tekinthetjük a 6. sz. melléklet tartalmát, annak ellenére, hogy azt a gyakorlat szerint végzésben kellett volna kihirdetni.

Szögezzük le, hogy az ügyféli jogosultság megállapítását nem szükséges alakszerű határozatban megerősíteni, ha az nem a hatósági mérlegelés tárgyát képezi. Ebben a formában fölösleges idővesztést jelent az eljárásban (a Ket. alapelveit megsértve - 1., 2., 4. §), ha törvényben szabályozott jogokat külön határozatban biztosít.

A Ket. 15. § egyértelműen fogalmaz (akinek a törvény mégsem lenne egyértelmű, ahhoz a miniszteri magyarázat is rendelkezésre áll):

(1) Ügyfél az a természetes vagy jogi személy, továbbá jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, akinek (amelynek) jogát, jogos érdekét vagy jogi helyzetét az ügy érinti, akit (amelyet) hatósági ellenőrzés alá vontak, illetve akire (amelyre) nézve - tulajdonát, jogait és vagyontárgyait is ideértve - a hatósági nyilvántartás adatot tartalmaz.

(2) Ha jogszabály másként nem rendelkezik, a létesítménnyel kapcsolatos, illetve a tevékenység engedélyezésére irányuló eljárásban ügyfél a hatásterületen levő valamennyi ingatlan tulajdonosa és az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett jogszerű használója.

(3) Törvény vagy kormányrendelet meghatározott ügyfajtákra részletesebb ügyfélfogalmat állapíthat meg.

(4) Az ügyfél jogai megilletik az ügy elbírálásában hatóságként (szakhatóságként) részt nem vevő hatóságot is, amelynek feladatkörét az ügy érinti.

(5) Meghatározott ügyekben törvény az ügyfél jogaival ruházhatja fel az érdekvédelmi szervezeteket és azokat a társadalmi szervezeteket, amelyeknek a nyilvántartásba vett tevékenysége valamely alapvető jog védelmére vagy valamilyen közérdek érvényre juttatására irányul.

A Ket. vonatkozó részei (Ket. 15. § (1.) bek. és (5.) bek. a 1995. évi LIII. Ktv. 98. § alapján) tehát szervezetünk ügyfél jogait biztosítják. A Dalerd Zrt. ennek ellenére fellebbezéssel élt - ilyen elv alapján a kérelmező jogorvoslati lehetőséggel élhetne pl. a szakhatóságok bevonásával szemben, mint ugyanezen Ket. szakasz más bekezdései által felsorolt ügyfelek részvételi jogát illetően is.

Azonban rossz hatósági szokás (más államigazgatási szerveknél is), hogy néhány ügyfelet a törvény hatályánál fogva bevonnak az eljárásban, más ügyfelek esetén viszont úgy érzik, hogy azok bevonhatóságát saját hatáskörükben, önállóan mérlegelhetik. Jelen esetben is ez utóbbi történt, amivel a hatóság megsértette a Ket. alapelveit, ami kimondja:

1. § (1) A közigazgatási hatóság az eljárása során köteles megtartani és másokkal is megtartatni a jogszabályok rendelkezéseit. Hatáskörét a jogszabályokban előírt célok megvalósítása érdekében, mérlegelési és méltányossági jogkörét a jogalkotó által meghatározott szempontok figyelembevételével és az adott ügy egyedi sajátosságaira tekintettel gyakorolja.

(2) A közigazgatási hatóság a hatáskörének gyakorlásával nem élhet vissza, hatásköre gyakorlása során a szakszerűség, az egyszerűség és az ügyféllel való együttműködés követelményeinek megfelelően köteles eljárni.

2. § (1) Az ügyfeleket a hatósági eljárásban megilleti a törvény előtti egyenlőség, ügyeiket indokolatlan megkülönböztetés és részrehajlás nélkül kell elintézni.

(2) A közigazgatási hatósági eljárásban tilos minden olyan különbségtétel, kizárás vagy korlátozás (Megjegyzés: az ügyben való részvételünkkel szembeni jogorvoslati lehetőség biztosítása ilyen korlátozást jelent más ügyfelekkel összehasonlítva), amelynek célja vagy következménye a törvény előtti egyenlő bánásmód megsértése, az ügyfél és az eljárás egyéb résztvevője e törvényben biztosított jogának csorbítása (ha a célja nem is ez volt, a hibás eljárás eredménye ez lett). Az eljárás során az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani.

4. § (1) Az ügyfeleket megilleti a tisztességes ügyintézéshez, a jogszabályokban meghatározott határidőben hozott döntéshez való jog (Megjegyzés: mintegy mellékes tényként jegyezzük meg, hogy a másodfokú hatóság azóta sem hozott döntést az ügyfél jogainkat illetően, megsértve a 33. § (1.) bekezdését) és az eljárás során az anyanyelv használatának joga.

5. § (1) A közigazgatási hatóság az ügyfél és az eljárás más résztvevője számára biztosítja, hogy jogaikról és kötelezettségeikről tudomást szerezzenek, és előmozdítja az ügyféli jogok gyakorlását. (Megjegyzés: Az eljáró hatóság elmulasztotta tájékoztatni egyesületünket, hogy az egyébként kifogásolt, ügyfél jogállást biztosító határozattal szemben bárki fellebbezést nyújtott volna be, így mi abban a hiszemben voltunk, hogy az ügyfél jogállásunkról szóló határozat jogerős. Így további

közbemjárásunkat megakadályozta ez a mulasztás, ami végül ügyfél jogaink sérelméhez, a vadaskert engedélyező határozatának jogorvoslati lehetőségéből való kizárásunkhoz vezetett.)

(2) A közigazgatási hatóság a jogi képviselő nélkül eljáró ügyfelet tájékoztatja az ügyre irányadó jogszabály rendelkezéseiről, az őt megillető jogokról és az őt terhelő kötelezettségekről, illetve a kötelezettség elmulasztásának jogkövetkezményeiről, továbbá a természetes személy ügyfél részére a jogi segítségnyújtás igénybevételének feltételeiről.

Mindezen okokból úgy érezzük, hogy az első fokon eljáró hatóság a Ket. alapelveinek a megsértésével az ügyfél jogainkat korlátozta, szervezetünknek kárt okozott, és többszörös jogsértést követett el. Első részben ez indokolja kérelmünket.

2. sz. eljárási hiba – fellebbezésről való tájékoztatás elmaradása, az eljárás folytatása

Mint arról korábban írtunk, a Ket. 5. § (1.) bek. megkezdésének megsértésével az ügyfél jogállásunka megtámadó határozat fellebbezéséről nem kaptunk tájékoztatást. Véleményünk szerint a Ket. 103. § (3) bekezdése kimondja: „A fellebbezés nyomán hozott döntést közölni kell a fellebbezővel, továbbá azokkal, akikkel a megtámadott határozatot közölték”. A döntés szó, vélhetően a jogalkotó által nem kizárólagosan végzősként, vagy határozatként értelmezendő, habár a Ket. „hatóság döntései” ezt a két formáját ismeri el, és a Ket. fellebbezéssel foglalkozó része más lehetőséget is biztosít a fellebbezés esetén (pl. saját hatáskörben történő visszavonás – ld. erre vonatkozó utalások a miniszteri magyarázatban), és a joggyakorlat is más. A jogalkalmazás szinte mindenhol - helyesen - azt az eljárást követi, miszerint minden érdekelt felet, akivel az eredeti határozatot közölték, a döntésről, a fellebbezés másodfokra történő továbbításáról tájékoztatják. Itt is jogsérelem érte szervezetünket, hiszen ilyen irányú tájékoztatást nem kaptunk. De legsúlyosabb eljárási hiba mégis az első fok súlyos kötelesegmulasztása, hiszen – a Ket. „Az eljárás felfüggesztése” vonatkozó részeiben foglaltak alapján – az eljárást az ügyfél jogállásunkat jogerősen eldöntendő végzésig fel kellett volna függesztenie. A Ket 32. § bekezdése kimondja:

(1) Ha az ügy érdemi eldöntése olyan kérdés előzetes elbírálásától függ, amelyben az eljárás más szerv hatáskörébe tartozik, vagy ugyanannak a hatóságnak az adott ügyvel szorosan összefüggő más hatósági döntése nélkül megalapozottan nem dönthető el, továbbá ha a döntéshez külföldi hatóság vagy más szerv álláspontját is be kell szerezni, a hatóság az eljárást felfüggeszti. Amennyiben a más szerv előtti eljárás megindítására az ügyfél jogosult, erre őt megfelelő határidő kitűzése mellett fel kell hívni. Ha az ügyfél a felhívásnak nem tesz eleget, a hatóság az eljárást megszünteti, vagy a rendelkezésre álló adatok alapján dönt.

(7) Az eljárás felfüggesztéséről a hatóság végzéssel dönt.

(8) Az eljárás felfüggesztésekor minden határidő megszakad, és az eljárás felfüggesztésének megszűnésekor az ügyintézési határidő kivételével újra kezdődik.

Az eljárásban ez a hiba sérti legsúlyosabban ügyfél jogainkat, hiszen az eljárás felfüggesztésének elmaradása súlyos jogsérelmeket és kárt okoz szervezetünknek. Az ügyfél jogállásunkat megállapító első fokú határozat után mindaddig, amíg nem tisztázódik ügyfél jogállásunk, a további lépéseket fel kellett volna függesztenie, határozat nem születhetett volna meg, főleg nem emelkedhetett volna jogerőre.

Mindezen okokból úgy érezzük, hogy az első fokon eljáró hatóság a Ket. vonatkozó rendelkezésének a súlyos megsértését követte el, ezáltal szervezetünknek kárt okozott. Másodrészen ez indokolja kérelmünket.

II.) Környezetvédelmi eljárási hibák

3. sz. eljárási hiba – a tevékenységhez környezeti hatásvizsgálat szükségességének figyelmen kívül hagyása

Az engedélyezési eljárás alatt álló tevékenység vaddisznóskert (értsd: vadaskert, a vadászati törvényben leírtak szerint), vaddisznó nevelőkert létrehozására irányul egy erdő művelési ágú területen 110 hektáron (információ: a 7. sz. mellékletből – részlet a szakhatósági állásfoglalásból). Ily módon a kivitelezési terv egyértelműen a 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet „a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról” hatálya alá esik. 1. § (1) alapján a rendelet hatálya az 1-3. számú mellékletben meghatározott tevékenységekre, létesítményekre, valamint azok jelentős módosításaira, változtatásaira (a továbbiakban együtt: tevékenység) terjed ki.

1. számú melléklete alapján a környezeti hatásvizsgálat köteles tevékenységnek minősül 3. pontja: „Vadaskert védett természeti területen és erdőterületen”, illetve 4. pontja „Erdőterület igénybevétele - nem termőföldként való további hasznosítás esetén 30 ha-tól, - termőföldként való további hasznosítás esetén 50 ha-tól”.

Mindezek alapján a kérelmező Dalerd Zrt.-nek előzetes vizsgálatot kellett volna benyújtania a kérelem beadásakor a 3. § (1) bekezdése alapján: „A környezethasználó előzetes vizsgálatot köteles kezdeményezni a felügyelőségnél, ha olyan tevékenység megvalósítását tervezi, amely a) az 1. vagy a 3. számú mellékletben szerepel (...)”, miután az engedélyező eljáráshoz egyértelműen a környezeti hatásvizsgálati eljárást kell lefolytatni.

6. § (1) A környezeti hatásvizsgálati eljárás a környezeti hatásvizsgálatra kötelezett tevékenységnek
a) a környezeti elemekre (földre, levegőre, vízre, élővilágra, épített környezetre, ez utóbbi részeként a műemlékekre, műemléki területekre és régészeti örökségre is),
b) a környezeti elemek rendszereire, folyamataira, szerkezetére, különösen a tájra, településre, éghajlatra, természeti (ökológiai) rendszerre való hatásainak, továbbá (...)

A tevékenység tehát a rendelet 1. sz. mellékletében szereplő tevékenység, ami alapján a 7. § alapján a kérelmező Dalerd Zrt.-nek a vizsgálatot be kellett volna nyújtania. Ennek elmulasztására mind a szakhatóságnak, mind az első fokú hatóságnak fel kellett volna hívni a kérelmező figyelmét, és ennek elmaradása esetén jogszerű engedélyező határozat nem születhetett volna!

Mindezen okokból úgy érezzük, hogy az első fokon eljáró hatóság, illetve a természetvédelmi szakhatóság a 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet rendelkezéseit figyelmen kívül hagyta, emiatt jogsértést követett el. Harmadrészen ez indokolja kérelmünket.

4. sz. eljárási hiba – a tevékenységhez környezeti vizsgálat szükségességének figyelmen kívül hagyása

Mindemellett nem csak az engedélyben megfogalmazott tevékenység, hanem az érintett terület miatt is előzetes vizsgálatköteles a tevékenység. Az eljáró hatóságok figyelmen kívül hagyták azt a tényt, hogy az érintett terület Natura 2000-es terület, azaz közösségi jelentőségű védett élőhelyként konkrét helyrajzi számmal kihirdetve élvez európai közösségi védelmet. Az ilyen jellegű élőhelyeken 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet az „egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról” környezeti vizsgálatot is előír. Idézzük:

1. § (1) A rendelet hatálya a Kvt. 43. § (4) és (5) bekezdése szerinti tervre, illetve programra (a továbbiakban: *terv, illetve program*) terjed ki.

(2) A környezeti vizsgálat [Kvt. 43. § (6) bekezdés] lefolytatása mindig kötelező - a (3) bekezdés a) és b) pontjában foglalt kivétellel - arra a tervre, illetve programra, amely

a) az 1. számú mellékletben szerepel, továbbá

b) az 1. számú mellékletben fel nem sorolt olyan terv, illetve program, amely

ba) a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halgazdálkodás, energetika, ipar, szállítás, közlekedés, hulladékgazdálkodás, vízgazdálkodás, elektronikus hírközlés, idegenforgalom, regionális fejlesztés számára készült, és keretet szab olyan tevékenységek vagy létesítmények jövőbeli hatósági engedélyezése számára, **amelyek a környezeti hatásvizsgálatról szóló külön jogszabály mellékletében vannak felsorolva**, azonban - e rendelet alkalmazása szempontjából - függetlenül az abban megadott küszöbértéktől és területi megkövetéstől, vagy

bb) a külön jogszabályban meghatározott Natura 2000 területre jelentős káros hatással lehet.

Tehát mint azt már bizonyítottuk, az említett tevékenység, mint vadaskert (akár vad-disznó nevelőkert) a 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet „a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról” 1. számú mellékletben szereplő tevékenység. Azonban a 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet ettől eltekintve is alkalmazandó, miután az érintett területek a bb.) pontnak megfelelően jogszabályi szinten kihirdetett, helyrajzi számos listában szereplő Natura 2000-es élőhelynek minősülnek.

Mindezen okokból úgy érezzük, hogy az első fokon eljáró hatóság, illetve a természetvédelmi szakhatóság a 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet rendelkezéseit figyelmen kívül hagyta, emiatt jogsértést követett el. Negyedrészt ez indokolja kérelmünket.

III.) Szakmai szempontok

5. sz. eljárási hiba – a környezetvédelmi feladatokat ellátó szakhatóság által egyes szakmai jogszabályok egyértelmű rendelkezéseinek figyelmen kívül hagyása

Az engedélyezési eljárásban érintett terület Natura 2000-es terület, közösségi jelentőségű védett élőhely. Ezt a természetvédelmi státuszt annak a természetvédelmi szempontból fontos, értékes életközösségnek köszönheti, amelynek életteret ad. Védett életközösségét számos védett növény- és állatfaj alkotja, amelyek jelenléte lehetővé tette, hogy európai közösségi élőhelyként Alsó-Tisza-völgy Különleges Madárvédelmi Terület (HUKN10007) és Kiemelt Jelentőségű Természetmegőrzési Területként (HUKM20002) is a Natura 2000 hálózat részét képezze. Életközösségére vonatkozóan részletes kutatási felméréseken alapuló fauna- és flórafelmérést tudunk bármilyen eljárásban rendelkezésre bocsátani, amelyek a 13/2001. (V.09.) KöM rendelet alapján élveznek védelmet. Ezeknek bizonyított jelenléte egyesületünkől füg-

getlen kutatási jelentésekben, illetve a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság független nyilvántartásában is szerepel.

Ezek alapján a természet védelméről szóló 1996. évi LIII-as (továbbiakban: természetvédelmi törvény) 42. szakaszának 1.) és 2.) bekezdése kimondja, hogy „*Tilos a védett növényfajok egyedeinek veszélyeztetése, engedély nélküli elpusztítása, károsítása, élőhelyeinek veszélyeztetése, károsítása.*” Kimondja továbbá, hogy gondoskodni kell a védett növény- és állatfajok, társulások fennmaradásához szükséges természeti feltételek megőrzéséről.

Miután a törvény hatálya kiterjed valamennyi természeti értékre (3. § (1)), és a védett állat- és növényfajok állományai természeti értéknek minősülnek, emiatt a törvény alapelveiben megfogalmazottak alapján (5. §) minden jogi személy kötelessége a természeti értékek és területek védelme, és ennek érdekében a tőlük elvárható mértékben kötelesek közreműködni a veszélyhelyzetek és károsodások megelőzésében, a károk enyhítésében, következményeik megszüntetésében, és a természeti értékek és területek csak olyan mértékben igénybe vehetők, hasznosíthatók, hogy a működésük szempontjából alapvető természeti rendszerek és azok folyamatainak működőképessége fennmaradjon, továbbá a biológiai sokféleség fenntartható legyen (5. § 1.) és 2.) bekezdések – idézve a törvény szövegéből).

A törvény 8. szakaszának (1) bekezdése kimondja: „*A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését élőhelyük védelmével együtt kell biztosítani.*” és a 11. § (1) kimondja: „*A vadgazdálkodás, vadászat, halgazdálkodás, halászat és horgászat során biztosítani kell a természet védelméhez fűződő érdekek érvényesülését.*”

Az engedélyezett kivitelezéssel a Dalerd Zrt. megsérti a természetvédelmi törvény 8. szakaszának 1.) bekezdését, 11. szakaszának 1.) bekezdését, 16. szakaszának 1.) és 2.) bekezdését, a 17. szakasz 1.) és 2.) bekezdését, 42. szakaszának 1.) és 2.) bekezdését.

Súlyosan megsérti továbbá a „védett és fokozottan védett életközösségekre vonatkozó korlátozásokról és tilalmakról” szóló 67/1998. (IV. 3.) kormányrendelet 3. szakaszát, ami kimondja: „*A védett életközösségek megóvását a) azok biológiai sokféleségének megőrzésével, b) a növénytársulások esetében, az azokat alkotó növényfajok természetes kialakult arányának fenntartásával, c) természetes [Tot. 4. § c) pont] vagy természetközeli állapotú [Tot. 4. § d) pont] élőhelyeik fenntartásával és védelmével kell biztosítani.*”

Mindemellett véleményünk szerint a tevékenység engedélyezés súlyosan sérti a 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről valamint a 13/2001. (V. 9.) KöM rendelet a „védett és a fokozottan védett növény- és állatfajokról, a fokozottan védett barlangok köréről, valamint az Európai Közösségben természetvédelmi szempontból jelentős növény- és állatfajok közzétételéről” jogszabályok vonatkozó rendelkezéseit is.

Ezek közül is kiemelten fontos, esetlegesen későbbi európai eljárás alapjait képezhetik 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet alábbi szakaszai:

- 4. § (1) A Natura 2000 terület kijelölésének célja az azokon található, az 1-3. számú mellékletben meghatározott, kijelölésük alapjául szolgáló fajok és a 4. számú mellékletben meghatározott, kijelölésük alapjául szolgáló élőhelyek kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a kijelölés alapjául szolgáló természeti állapot és az azt létrehozó, illetve fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

A Natura 2000 területekre vonatkozó szabályok

- 7. § A Natura 2000 területre - ha külön jogszabály alapján védett természeti terület (Tot. 4. § g) pont) - a Tot., valamint a védetté nyilvánító jogszabály rendelkezéseit kell alkalmazni.
- (3) A 7. § hatálya alá nem tartozó Natura 2000 területre irányuló hatósági eljárás során az igazgatóság vagy a külön jogszabályban meghatározott elsőfokú természetvédelmi hatóság szakhatósági hozzájárulása szükséges
- (2) Az igazgatóság csak akkor járulhat hozzá az (1) bekezdésben meghatározott terohez, valamint a 9. § szerinti tevékenységhez, beruházáshoz, illetve egyéb környezethasználathoz, ha megállapítható, hogy azok nem veszélyeztetik vagy károsítják a Natura 2000 területet, illetőleg - a 4. § figyelembevételével - nem ellentétesek a kijelölés céljaival.
- (4) Amennyiben a (2) bekezdés szerinti engedélyt, illetőleg hozzájárulást a 4. § értelmében meg kell adni, de az a Natura 2000 terület állagára, illetve a rajta előforduló közösségi jelentőségű fajok vagy élőhelytípusok természetvédelmi helyzetére káros hatással lehet, a károkozás mértékét a lehető legkisebbre kell csökkenteni. Az igazgatóság a várható természeti kárral arányban álló, más Natura 2000 területen elvégzendő, annak céljából fakadó helyreállítási és fejlesztési feladat engedélyes általi elvégzését feltételként írhatja elő.
- 11. § A Natura 2000 területek tekintetében a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 43. §-ában, valamint a külön kormányrendeletben foglaltakat megfelelően kell alkalmazni.

Ezzel együtt a beruházás igazolhatóan védett és fokozottan védett állatfajok táplálkozó-, szaporodó-, vonuló- és általában élőhelye. 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről kimondja:

- 16. § (1) A mező-, erdő-, nád-, hal-, vadgazdálkodás (a továbbiakban: gazdálkodás) során biztosítani kell a fenntartható használatot, ami magában foglalja a tartamosságot, a természetkímélő módszerek alkalmazását és a biológiai sokféleség védelmét.
- 17. § (1) A 8. § (1) bekezdés rendelkezéseinek megfelelően a vadon élő szervezetek élőhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megóvása érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni.
- 42. § (2) Gondoskodni kell a védett növény- és állatfajok, társulások fennmaradásához szükséges természeti feltételek, így többek között a talajviszonyok, vízháztartás megőrzéséről.
- 43. § (1) Tilos a védett állatfajok egyedének zavarása, károsítása, kínzása, elpusztítása, szaporodásának és más élettevékenységének veszélyeztetése, lakó-, élő-, táplálkozó-, költő-, pihenő- vagy búvóhelyeinek lerombolása, károsítása.

Az engedélyezés súlyosan sérti a 1995. évi LXXXI. törvényt „a Biológiai Sokféleség Egyezmény kihirdetéséről” is, ami előírja, hogy a részes felek minden szinten kötelesek a biológiai sokféleség megőrzésére irányuló előírásokat megtartani!

A vaddisznók bizonyosan hozzá fognak járulni a fenti jogszabályok megsértéséhez, ami szakmailag nyilvánvaló tény. A zárt térben tartott vaddisznó a tartási környezetének vegetációját erősen degradálja. Ide vonatkozó irodalom:

BORHIDI ATTILA, SÁNTA ANTAL által szerkesztett két kötetes **Vörös Könyv.** c. kiadvány Magyarország Növénytársulásairól c. mű ír erről. Több esetben szerepel különböző társulásoknál (olyan esetekben is, mint ami az érintett terület növényfajai társulásalkotóként szerepelnek) a túltartott vadállomány mint veszélyeztető tényező. Az adott területen egyesületünk munkatársainak információja szerint jelen van jelentős állománnyal pettyezetett őszirózsa (*Aster sedifolius*), nyúlánk sárma (*Ornithogalum pyramidale*) és sáfrányos imola (*Centaurea solstitialis*) is, amelyeknek állományát a vaddisznótúrás kiemelten veszélyeztetné.

Az egyetemi tankönyvként is használatos FARAGÓ SÁNDOR, NÁHLIK ANDRÁS **A vadállomány szabályozása** c. műve áttekinti a vadállomány mértékének meghatározásának tudományos módszertanát. A vaddisznó tartására vonatkozó állomány nagyságot nemzetközi tapasztalatokból elsősorban a makk- és bükktermésből mértékéből vezeti le, miután generalista fajként – ha alaptáplálékaiból nincs elégséges táplálék – nagyon könnyen emészti fel a többi elemet élőhelyének vegetációjából. A vaddisznóskertek létrehozásakor vizsgált fő szempontok áttekintésekor a tankönyv alaptételként kezeli, hogy a nagyterítékes vadászatok miatti humán igény a vaddisznóskertekkel eleve túltartott állományt növel. Ebből egyenesen következik az alapvegetáció veszélyeztetése.

A szintén egyetemi tankönyv, FARAGÓ SÁNDOR: **Vadászati állattan** c. műve a vaddisznó bemutatásánál az élőhely választásáról külön leírja, hogy *„esős idő után a vaddisznó előszeretettel keresi fel a réteket, legelőket, ahol giliszták után kutat”*. Ez a tevékenysége az, ami alapvetően veszélyezteti a terület vegetációját annak természeti értékeivel együtt. A nedves időben való túrás szinte minden gyepen lévő növényfaj számára biztos állománypusztuláshoz vezethet. A tananyag továbbá tényként kezeli: *„A vaddisznó a zárttéri vadtartás legfontosabb nagyvadja, de a nagyobb vaddisznósűrűség degradálhatja még a legnagyobb körültekintéssel kiválasztott keretek talaját, talajfaunáját és lágyszárú növényzetét is.”* Mindebből egyértelmű, hogy csak olyan helyen szabad zárttéri vaddisznótartást megvalósítani, ahol garantáltan nem veszélyeztet természeti értéket. Jelen esetben nincs így, hiszen mint az a nemzeti park leveleiből is kiderül, a terület változatos, természetvédelmi szempontból jelentős életközösségnek ad otthont.

Hasonló véleménnyel ír a HELTAY ISTVÁN szerkesztett **Vadásziskola** c. könyv, ahol említi: *„Átforgatja a talajt rovarok álcái, cserebogárpajor és egérfélék után.”* A szakkönyv a vaddisznó erdei és mezőgazdasági kártételét mint az egész évben történő vadászhatóság fő indokát említi. Ez a kártétel az, ami a természetvédelmi szempontból fontos vegetációt is veszélyezteti.

Külön érdekes, hogy az erdőgazdálkodással foglalkozó kivitelező nem veszi figyelembe azt, hogy számos szakirodalom említi a vaddisznót *„az erdő legnagyobb ellenségének”*. Nincs ez másként a VARGA FERENC szerkesztette **Erdővédelemtan** c. egyetemi tankönyvben sem, ahol a szerző az erdővédelmi tevékenységek között az erdők a vadkár elleni mechanikai védelmét javasolja körbekerítéssel! Ezzel komoly ellentétben áll az a gyakorlat, amit a kivitelező kíván megvalósítani úgy, hogy a vaddisznó hazánkban egyébként is jelentősen túltartott állományát bekeríti egy szűkebb térre, ahol természeti értékek sokaság van jelen. Hasonló vélemény jelenik meg a MÁTYÁS CSABA szerkesztette **Erdészeti ökológia** c. tankönyvben, ahol az *erdők értékeinek megőrzésénél minden esetben, ahol védett természeti érték van jelen, jelentősen csökkentett vadállományt javasol fenntartani.*

A vaddisznók kártétele tehát olyan egyértelmű, hogy külön kutatási tevékenységek ennek felmérésére nem is irányultak konkrétan, annak nyilvánvalóan negatív hatásai egy-egy mondatban vannak csak megemlítve. DR. JÁNOSKA FERENC **„Ökológiai vizsgálatok vaddisznóskertekben”** c. tanulmányában pl. a létrehozás során felmerülő általános természetvédelmi problémákról így ír a nemzeti parkok aggodalmaival kapcsolatban: *„...valljuk meg, némi joggal véleményezik úgy a tervezett létesítményt, hogy annak területén a tartamos erdőgazdálkodás egyes elemeit, illetőleg az ott előforduló természetvédelmi szempontból értékesnek tekinthető objektumokat kár érheti.”*

Mindezek figyelembe vételével megállapítható, hogy a körbekerített területen rekedt nagyvadállomány – a célzott vaddisznótelepítés nélkül is – veszélyezteti a terület természeti értékeit, emiatt a kerítés elbontását javasoljuk.

Mindemellett – a fentiek alapján – az eljáró hatóságok súlyosan megsértették a Natura 2000 élőhelyekre kiemelten vonatkozó Európai Unió előírásokat az „elővigyázatosság elvével” kapcsolatban.

Az elővigyázatosság elve kiterjed minden olyan fejlesztésre, beruházásra, programra, ahol a környezeti, természeti, ökológiai kockázatok ismertek. Az Európai Bíróság véleménye alapján, ha nincs tudományos, észszerű bizonyosság a kedvezőtlen hatások elmaradásával kapcsolatban, abban az esetben már feltételezni kell a kedvezőtlen hatást. (Portugália elleni elmarasztaló ítélet ügyszám: C-239/04). Erre vonatkozó jogi precedensben az Európai Bírák ítéletükben külön kiemelték, hogy Portugália mulasztást követett el azzal is, hogy alternatív megoldásokat nem vett figyelembe egy kivitelezésben (útépítés). Érdemes megjegyezni, hogy a precedens ügyben a hatásvizsgálat hamarabb elkészült, mint hogy a terület védettséget kapott volna az EU élőhelyvédelmi irányelve (92/43/EGK) alapján, míg jelen esetünkben már kihirdetett Natura 2000-es területről van szó. Az ítélet így hangzott (nem hivatalos fordítás) „azok a tervek vagy projektek, amelyek nem közvetlenül kapcsolódnak vagy nem szükségesek a szóban forgó hely kezeléséhez, de valószínűleg jelentős hatásuk lesz, csak abban a mértékben engedélyezhetőek, amennyire az adott hely integritására nem járnak kedvezőtlen hatással. [...] Ez abban az esetben van így, ha nincs ésszerű tudományos kétség az ilyen hatások hiányával kapcsolatban.”

Ezt egy másik (Európai Bíróság C-244/05 - „bajor ügy”) ügy is alátámasztja: az Európai Bizottság válasza értelmében a tagállamok nem járulhatnak hozzá olyan beavatkozásokhoz, amelyek a hely ökológiai jellemzőinek komoly veszélyeztetésével járhatnak. Ez különösen vonatkozik azokra az esetekre, amikor a beavatkozás a hely területének jelentős csökkenését eredményezné, vagy a helyen jelenlévő, közösségi prioritást élvező fajok eltűnéséhez vezetne, vagy ha a beavatkozás következtében a hely vagy annak reprezentatív jellemzője elpusztulna. „A tagállamoknak a nemzeti jogszabályokkal összhangban minden intézkedést meg kell tenniük az olyan beavatkozások elkerülése érdekében, amelyek a Bizottsághoz beterjesztett nemzeti listán szereplő helyek ökológiai jellemzőit veszélyeztethetik.”

A bíróság ítélete azt jelenti, hogy a nemzeti listán szereplő, ám még az Európai Bizottság által nem elfogadott helyeken a természetvédelmi értékek pusztítása nem engedélyezhető, még közérdekre hivatkozva sem.

Mindezen okokból úgy érezzük, hogy az első fokon eljáró hatóság, illetve a természetvédelmi szakhatóság nem kellő szakmai alapossággal járt el az engedélyezésben, emiatt az engedélyezés további jogsértésekhez járulhat hozzá. Ötödrészt ez indokolja kérelmünket.

IV.) Bűncselekmény megelőzése

A kérelmező részben megfogalmazott eljárás szükséges ahhoz is, hogy a véleményünk szerint jogsértő eljárásban szerzett határozat birtokában a kivitelező Dalerd Zrt. ne kövessen el esetlegesen az ügyvel kapcsolatban bűncselekményt. Sajnos tapasztalat az (Dalerd Zrt. körösladányi vaddisznóskertjének az ügye), hogy a kivitelező közigazgatási határozat birtokában olyan tevékenységet is megvalósít, amire konkrétan az engedély nem vonatkozik.

Jóhiszeműen szerzett jog gyakorlásáról szó sem lehet, hiszen egyesületünk írásban tájékoztatta a kivitelezőt cselekedetének lehetséges következményeiről (11. sz. melléklet), és emel-

lett a kérelmező véleményünk szerint az államigazgatási eljárásban rosszhiszeműen is járt el, megsértve a Ket. 6. § (1) bekezdését („A közigazgatási hatósági eljárásban az ügyfél köteles jóhiszeműen eljárni”) és a (2) bekezdését („Az ügyfél magatartása nem irányulhat a hatóság megtévesztésére vagy a döntéshozatal, illetve a végrehajtás indokolatlan késleltetésére. Az ügyfél jóhiszeműségét az eljárásban vélelmezni kell, a rosszhiszeműség bizonyítása a hatóságot terheli.”)

Erre vonatkozó bizonyítékunkat alátámasztják az alábbi dokumentumok.

Az 5. sz. mellékletben csatolt dokumentum 2. oldalának kiemelt részén a FVM hivatalának ügyintézője írja le: Vass Sándor úr a nyilatkozott az élőhely Natura 2000-es jellegére vonatkozóan úgy, hogy az adatokat a vélt illetékes nemzeti park igazgatóságoktól megkérte.

Vass Sándor vezérigazgató úr ezen állítása a rendelkezésre álló információk alapján feltehetően valótlan, súlyosan megsértve a Ket. 6. szakaszát! Ezen tényt támasztja alá két nemzeti parknak megküldött, a 8. sz. mellékletként csatolt adatkérésre vonatkozó levelünkre érkezett két válasz, ami bizonyítja, Vass Sándor úr ilyen jellegű adatot nem kért! (A válaszlevelek levelünk 9. és 10. sz. mellékletét képezik.)

Egyesületünk álláspontja alapján, ha a kérelmünkben megfogalmazott kérést a T. Főügyészség nem teljesíti, bűncselekmény következhet be, a Btk. 280. szakaszának (1) bekezdésének megsértésével, ami kimondja, hogy bűncselekményt követ el, aki az élővilágot, valamint annak összetevőit jelentős mértékű szennyezéssel vagy más módon „a) veszélyezteti, b) olyan mértékben károsítja, hogy annak természetes vagy korábbi állapota csak beavatkozással állítható helyre, c) olyan mértékben károsítja, hogy annak természetes vagy korábbi állapota nem állítható helyre”. Jelen esetben sajnos ez bekövetkezhet, csakúgy, mint a Btk. 281. szakaszának a megsértése, hiszen „aki a) fokozottan védett élő szervezet egyedét, b) védett élő szervezet egyedeit, feltéve, hogy azok külön jogszabályban meghatározott, pénzben kifejezett értékének együttes összege eléri a fokozottan védett élő szervezet egyedei esetében megállapított, pénzben kifejezett legalacsonyabb értéket”, jogellenesen károsítja vagy elpusztítja, az büntetést követ el.

Mindezen okokból úgy érezzük, hogy az első fokon eljáró hatóság engedélyező határozata ellen Ügyészségüknek óvással, illetve felszólalással és figyelmeztetéssel kell élnie. Hatodrész ez indokolja kérelmünket.

Tisztelt Főügyészség!

Egyesületünk képviselőjében eljárva ezúton kérjük, hogy kérelmünket a bemutatott indoklás alapján teljesíteni szíveskedjen!

Egyesületünk nevében kifejezem azon aggodalmunkat, hogy a kormány sajnálatos államigazgatási leépítései mellett hazánk jogbiztonságát nagyon komolyan rombolják az ilyen és ehhez hasonló, jogszabályokat sértő hatósági eljárások is. Sajnáljuk, hogy ilyen hibákkal zaj-

lik egy-egy eljárás, és lassan szükségessé válik, hogy a Ket. 58. § (1) bekezdésében megfogalmazottak („Szakértőt kell meghallgatni vagy szakértői véleményt kell kérni, ha az eljáró hatóságnak nincs megfelelő szakértelemmel rendelkező dolgozója”) alapján már államigazgatási eljárásból is szakértőt kelljen kérnie egy hatóságnak.

Üdvözlettel, kérve beadványunk mielőbbi elbírálását:

Tisztelettel:

Sallai R. Benedek
ügyvezető

Túrkeve, 2007. február 26.